

UTQ online e-Training Course

ใบความรู้ที่ 1

เรื่อง “ความหมาย ความสำคัญและแนวคิดสำคัญของการจัดการ เรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้”

1. ความหมายของสื่อและแหล่งเรียนรู้

สื่อการเรียนรู้มีความสำคัญต่อการจัดการเรียนรู้ในยุคปัจจุบัน เนื่องจากเทคโนโลยีต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสื่อ มีความก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว การจัดการเรียนรู้จึงมิใช่ การสอนแต่เพียง เนื้อหาและใช้กระดานดำ ซอด้ก บัตรคำ แถบข้อความ หรือแถบประโยคเป็นสื่อการเรียนรู้เท่านั้น เพราะ ปัจจุบัน ครูสามารถเลือกออกแบบ และพัฒนาสื่อการเรียนรู้ รูปแบบต่างๆ ที่ทันสมัยมาใช้ เพื่อเพิ่ม ประสิทธิภาพและประสิทธิผล ในการเรียนรู้ของผู้เรียนได้

2. ความสำคัญการจัดการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้

การใช้แหล่งเรียนรู้มีความสำคัญ ในกระบวนการจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียน เพราะผู้สอน และผู้เรียนสามารถเรียนรู้จากสภาพจริงการจัดการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้จะเกี่ยวข้อง กับ บุคคลสถานที่ ธรรมชาติ หน่วยงานองค์กรสถานประกอบการชุมชนและสิ่งแวดล้อมอื่นๆ ซึ่งผู้เรียนผู้สอนสามารถ ศึกษาค้นคว้าหาความรู้หรือเรื่องที่น่าสนใจได้จากแหล่งเรียนรู้ทั้งที่เป็นธรรมชาติและที่มนุษย์สร้างขึ้น ชุมชนและธรรมชาติเป็นชุมชนทรัพยากรมหาศาลที่เราสามารถค้นพบความรู้ได้ไม่รู้จักหมดเราเรียนรู้จาก ชุมชนและธรรมชาติในเรื่องต่างๆมากมายเช่นความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มคนต่างๆ ในชุมชนประวัติ ประเพณีพิธีกรรมของชุมชนแหล่งเรียนรู้ทางศาสนาวัฒนธรรมงานอาชีพการทำมาหากินในชุมชน เหตุการณ์ปรากฏการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้นมีผลกระทบต่อชีวิตคนในชุมชนเป็นต้นแหล่งเรียนรู้ของชุมชน และแหล่งเรียนรู้ตามธรรมชาติดังกล่าวนี้มีทั้งประเภทที่รัฐและประชาชนจัดตั้งขึ้นและประเภทที่เกิดขึ้น ตามธรรมชาติ

คำว่าธรรมชาตินี้มีได้หมายถึงเฉพาะสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติเช่นภูเขาแม่น้ำป่าสวนไร่นาลม ฟ้าอากาศดินหินแร่ต้นไม้ใบหญ้าฯลฯเท่านั้นหากหมายรวมถึงเพื่อนมนุษย์สรรพสัตว์และแม่แต่การ เรียนรู้จักวิเคราะห์ธรรมชาติในตัวของเราเอง

3. แนวคิดสำคัญการจัดการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้

การเรียนรู้จากธรรมชาติได้ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจความจริงของชีวิตที่มีการเปลี่ยนแปลงมีการ ต่อสู้ดิ้นรนมีปัญหา มีสุนทรียภาพมีคุณค่าทั้งความจริงความงามและความดีในทางตรงกันข้ามธรรมชาติ ก็มีทั้งความเสื่อมสลายและความโหดร้ายทำลายล้างดังมีคำกล่าวที่ว่าดินน้ำลมไฟนั้นมีคุณอนันต์และโทษ

มหันตัมมนุษย์จึงจำเป็นต้องได้เรียนรู้การอยู่ร่วมกันกับธรรมชาติการอนุรักษ์และยอมรับคุณค่าของธรรมชาติปรับตนเองได้ในความเปลี่ยนแปลงผู้เรียนจะเรียนรู้จากธรรมชาติได้ก็ต่อเมื่อเขาได้รับการปลดปล่อยออกจากห้องเรียนที่กักขังเขาไปสู่ธรรมชาติและมีโอกาสหันกลับมาเรียนรู้เพื่อรู้จักตนเองว่าเป็นธรรมชาติและสัมพันธ์กับธรรมชาติอย่างไรแนวคิดของการจัดการเรียนรู้เน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ผู้สอนสามารถกระตุ้นให้ผู้เรียนได้คิดได้ปฏิบัติงานด้วยเอกลักษณ์ของตัวเองแนวคิดที่สำคัญมีดังนี้

1. การจัดการเรียนรู้เน้นความสำคัญที่ผู้เรียนให้ผู้เรียนมีความสำคัญที่สุดในกระบวนการเรียนรู้
2. ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยการฝึกทักษะการใช้กระบวนการคิดการวิเคราะห์การสังเกตการรวบรวมข้อมูลและการปฏิบัติจริงทำได้คิดเป็นทำเป็น
3. ผู้เรียนเรียนรู้อย่างมีความสุขสนุกกับการเรียนรู้ได้คิดแสดงออกอย่างอิสระบรรยากาศการเรียนรู้ที่เป็นกัลยาณมิตร
4. ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ทั้งระบบ
5. ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมจัดการกระบวนการเรียนรู้ของผู้สอนให้มาเป็นผู้รับฟังผู้สอนและผู้ร่วมเรียนรู้เป็นที่ปรึกษาผู้สร้างโอกาสสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้เป็นนักออกแบบการจัดการกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีบทบาทมากที่สุด
6. ต้องการให้เรียนรู้ในสิ่งที่มีความหมายต่อชีวิตคือสิ่งที่อยู่ใกล้ตัวจากง่ายสู่ยากจากรูปธรรมสู่นามธรรมโดยใช้แหล่งการเรียนรู้เป็นสื่อประสบการณ์ชีวิตธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมาเป็นฐานการเรียนรู้และประยุกต์ใช้กับการป้องกันและแก้ปัญหา
7. ให้ผู้เรียนได้มีโอกาสฝึกจัดกิจกรรมได้เรียนรู้ตามความต้องการความสนใจใฝ่เรียนรู้ในสิ่งที่ต้องการอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ได้รับประสบการณ์การเรียนรู้ด้วยตนเอง
8. ถือว่าการเรียนรู้เกิดขึ้นได้ทุกที่ทุกเวลาทุกสถานที่
9. ปลูกฝังสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในทุกสาระการเรียนรู้

UTQ online e-Training Course ใบความรู้ที่ 2 เรื่อง “การเรียนรู้โดยการศึกษา ดำรวจสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น ตามลำดับขั้นตอน”

1. ขั้นสำรวจ

ขั้นนำเสนอข้อมูลสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น โดยทั่วไปจะประกอบด้วย การสำรวจแหล่งน้ำป่าไม้ดิน สารเคมีที่ใช้ในการเกษตรกรรมขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลสิ่งแวดล้อมทางวัฒนธรรมเช่นแหล่งโบราณสถาน โบราณวัตถุหน่วยงานองค์กรที่เป็นแหล่งเรียนรู้

2. ขั้นเรียนรู้

2.1 ตั้งจุดมุ่งหมาย

- 2.1.1 สำรวจเรื่องอะไร
- 2.1.2 สำรวจเพื่อไปศึกษาถึงสิ่งหนึ่งสิ่งใดในท้องถิ่น

2.2 ขั้นวางแผน

- 2.2.1 ผู้สอนและผู้เรียนร่วมกันพิจารณาคัดเลือกเนื้อหาที่เหมาะสม
- 2.2.2 ผู้สอนและผู้เรียน ร่วมกันตั้งเกณฑ์ในการพิจารณาสถานที่ที่ศึกษามีเกณฑ์ดังนี้
  - ก.ตรงกับจุดมุ่งหมายของการเรียน
  - ข.เหมาะสมกับความสนใจ
  - ค.สอดคล้องกับประสบการณ์เดิม
  - ง.มีความสะดวกปลอดภัยในการศึกษาสำรวจ
- 2.2.3 ร่วมกันวางระเบียบในการศึกษา
- 2.2.4 วางแผนเรื่องปัญหาอุปสรรคและวิธีการป้องกันปัญหาที่อาจเกิดขึ้นในระหว่าง

การศึกษา

2.3 ขั้นเตรียมการ

- 2.3.1 แบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่มๆละประมาณ 5 - 6 คนโดยเน้นผู้เรียนที่มีภูมิสำเนาอยู่หมู่บ้านตำบลเดียวกันและควรรวมเป็นกลุ่มเดียวกันทั้งนี้เพื่อความสะดวกในเวลาทำการศึกษาสำรวจ
- 2.3.2 ให้ผู้เรียนแต่ละกลุ่มเลือกหัวหน้าและเลขากลุ่ม
- 2.3.3 ตัวแทนกลุ่มเลือกสถานที่ที่จะออกสำรวจ
- 2.3.4 เตรียมการด้านเอกสารข้อมูลและวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการสำรวจ

2.3.5 ผู้เรียนประชุมปรึกษาหารือภายในกลุ่ม

2.4 ชั้นศึกษาตามจุดประสงค์ที่วางไว้

2.4.1 หัวหน้ากลุ่มแต่ละกลุ่มเป็นผู้นำกลุ่มรับผิดชอบและดูแลกลุ่มของตน

2.4.2 เมื่อถึงสถานที่ที่ศึกษาสมาชิกกลุ่มทุกคนต้องแสวงหาคำตอบจากปัญหาตามวิธีการของกลุ่มการศึกษาโดยรวมจากแหล่งการเรียนรู้ที่แต่ละกลุ่มศึกษาควรมีประเด็นดังนี้

ก.สภาพปัญหาลักษณะเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

ข.สาเหตุของปัญหา

ค.ผลกระทบของปัญหา

ง.แนวทางในการป้องกันแก้ไข

3. ชั้นประเมินผล

ประเมินผลทันทีที่จบการสำรวจโดยให้ผู้เรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมาอภิปรายหน้าชั้นเรียนในหัวข้อต่อไปนี้

1. ปัญหาที่กลุ่มของตนได้รับ
2. วิธีแสวงหาคำตอบ
3. คำตอบที่หามาได้

ผู้สอนและผู้เรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันประเมินคำตอบว่าถูกต้องมากน้อยเพียงใดช่วยกันสรุปภาพรวมพร้อมทั้งเสนอแนะแนวทางที่ควรปรับปรุงแก้ไขและประเมินผลครั้งสุดท้าย

4. ชั้นนำไปใช้

ผู้เรียนนำความรู้ข้อมูลเกี่ยวกับการสำรวจสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น ไปใช้ในชีวิตจริง

5. ชั้นประยุกต์ความรู้และเผยแพร่ผลงาน

1. ผู้เรียนจัดนิทรรศการเกี่ยวกับความรู้ที่ได้จากสถานที่ที่ไปศึกษานั้น
2. ผู้เรียนจัดทำรายงานกลุ่ม

ข้อควรพิจารณาเกี่ยวกับการสำรวจสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น

1. แหล่งเรียนรู้ที่กำหนดเป็นแหล่งศึกษาในชุมชนนั้นๆสามารถที่จะให้ข้อมูลที่เป็นความรู้แก่ผู้เรียนได้อย่างเพียงพอและสอดคล้องกับประเด็นของการเรียนรู้
2. ผู้สอนต้องชี้แนะวิธีการเก็บข้อมูลการสังเกต โดยเฉพาะการสัมภาษณ์บุคคลในชุมชนท้องถิ่นควรเลือกบุคคลที่อยู่อาศัยในชุมชนนานพอสมควรและมีความพร้อมที่จะให้ข้อมูล

การจัดการเรียนรู้ โดยวิธีการศึกษานอกสถานที่ (การทัศนศึกษา)

การเรียนรู้แบบการศึกษานอกสถานที่เป็นการจัดการเรียนรู้ที่ผู้สอนพาผู้เรียนออกไปศึกษานอกสถานที่เพื่อแสวงหาคำตอบจากประสบการณ์ตรงและสถานการณ์จริง โดยมีวิทยากรเป็นผู้ให้ความรู้ การพาผู้เรียน ไปนอกสถานที่เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้รับประโยชน์เกี่ยวกับการพัฒนาด้านสังคม ให้รู้จักรับผิดชอบต่อชุมชน ต่อตนเอง ส่งเสริมการสร้างมนุษยสัมพันธ์ที่ดีสร้างความสนใจให้แก่ผู้เรียน การศึกษานอกสถานที่ถือว่าเป็นกิจกรรมที่มีคุณค่ามากเป็นวิธีสอนที่ผู้สอนควรคำนึงถึงเป็นอันดับแรกๆ เพราะช่วยเสริมสร้างประสบการณ์ตรงสามารถเกิดเจตคติที่พึงประสงค์ ปลุกฝังเยาวชนให้รู้จักวางแผน ภาควิชาใจรักและห่วงใยต่อธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมซึ่งสิ่งเหล่านี้เกิดได้ยากหากเรียนรู้กันเฉพาะในห้องเรียนแนวทางการจัดการเรียนรู้โดยวิธีการศึกษานอกสถานที่แนวทางการศึกษานอกสถานที่ที่มีวิธีการปฏิบัติและขั้นตอนดังนี้

1. ขั้นวางแผนโครงการ

- 1.1 กำหนดสถานที่ที่พาผู้เรียนไปศึกษาต้องเป็นสถานที่ที่มีความเหมาะสมสอดคล้องกับประเด็นที่เรียนรู้
- 1.2 ผู้สอนต้องสำรวจสถานที่ที่จะไปเสียก่อนซึ่งบางครั้งแหล่งที่กำหนดอาจมีปัญหาและไม่พร้อมที่จะใช้เป็นแหล่งศึกษาได้

2. ขั้นตั้งจุดประสงค์ของโครงการ

จุดมุ่งหมายของการไปศึกษานอกสถานที่ต้องก่อให้เกิดคุณค่าทางวิชาการในการกำหนดจุดมุ่งหมายผู้สอนต้องคำนึงถึงความสำคัญและความจำเป็น ต้องการไปศึกษาเรื่องอะไร สภาพแวดล้อมเหมาะสมหรือไม่ และเกี่ยวข้องกับวิชาที่เรียนจริงหรือไม่พร้อมทั้งกำหนดสิ่งที่ จะศึกษาหาความรู้ให้ชัดเจน

3. ขั้นเตรียมการ

- 3.1 เสนอโครงการเป็นขั้นตอน ตามระเบียบว่าด้วยการพาผู้เรียนไปทัศนศึกษาและขออนุญาตผู้ปกครองเพื่อให้ผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรม
- 3.2 ผู้สอนแจ้งเจ้าของสถานที่ขอความร่วมมือและเชิญวิทยากรเพื่อให้ความรู้แก่ผู้เรียน
- 3.3 ผู้สอนและผู้เรียนช่วยกันร่างกฎระเบียบการไปศึกษานอกสถานที่
- 3.4 ผู้สอนจัดปฐมนิเทศเกี่ยวกับการเตรียมตัว แจ้งกำหนดการ การแต่งกายความปลอดภัย ความปลอดภัยในการเดินทาง และการปฏิบัติตนเป็นนักทัศนศึกษาที่ดี
- 3.5 แบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่มตามความเหมาะสมทุกกลุ่มต้องมีประธานและเลขานุการกลุ่ม

3.6 ให้แต่ละกลุ่มรับคู่มือศึกษาและบทปฏิบัติการกิจกรรมเพื่อร่วมกันวางแผนศึกษาหาความรู้
วิทยากร

4. ขั้นตอนเดินทางชมสถานที่

4.1 ออกเดินทางตามกำหนดนัดหมายเมื่อถึงแหล่งที่ศึกษา ควรพาผู้เรียนไปรู้จักกับเจ้าของ
สถานที่เสียก่อน

4.2 ผู้เรียนศึกษาหาความรู้จากการบรรยายของวิทยากรพร้อมทั้งการซักถาม สังเกตจด
บันทึก ถ่ายภาพหรือทำกิจกรรมต่างๆเพื่อให้ได้รับความรู้และประสบการณ์มากที่สุด

5. ขั้นตอนประเมินผล

ระยะที่ 1 อภิปรายผล

1. หลังกลับจากศึกษานอกสถานที่แล้วให้ผู้เรียนอภิปรายกลุ่มย่อยจากเรื่องที่กำหนดไว้ใน
บทปฏิบัติการแนะนำเสนอผลการอภิปรายกลุ่มให้
- 2) ผู้สอนและผู้เรียนร่วมกันสรุปผลที่ได้จากการศึกษานอกสถานที่
- 3) ประเมินผลจากการอภิปรายและแบบฝึกปฏิบัติการ
- 4) จัดนิทรรศการภาพถ่ายการปฏิบัติการจากการทัศนศึกษา

ระยะที่ 2 ประเมินผลโครงการเสนอต่อผู้บริหารสถานศึกษา

- 1) สรุปผลจากการศึกษานอกสถานที่
- 2) เสนอปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้น

UTQ online e-Training Course
ใบความรู้ที่ 3
เรื่อง “ประโยชน์ของการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้และแนะนำการเขียนโครงการ”

ประโยชน์ของการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้และแนะนำการเขียนโครงการ

การใช้แหล่งเรียนรู้ มีความสำคัญในกระบวนการจัดการเรียนรู้ สำหรับผู้เรียนเพราะผู้เรียนสามารถเรียนรู้จากสภาพจริงการจัดการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้จะเกี่ยวข้องกับบุคคล สถานที่ ธรรมชาติ หน่วยงานองค์กร สถานประกอบการ ชุมชน และสิ่งแวดล้อมอื่นๆ ซึ่งผู้เรียน ผู้สอน สามารถศึกษาค้นคว้าหาความรู้หรือเรื่องที่น่าสนใจได้จากแหล่งเรียนรู้ ทั้งที่เป็นธรรมชาติและที่มนุษย์สร้างขึ้น ชุมชน และธรรมชาติเป็นชุมชนทรัพยากรมหาศาล ที่เราสามารถค้นพบความรู้ได้ไม่รู้จบ ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง

ประโยชน์ของการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้

1. ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริงค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง
2. ผู้เรียนได้ฝึกทำงานเป็นกลุ่มร่วมคิดร่วมทำร่วมแก้ไขปัญหาต่างๆซึ่งจะช่วยให้เกิดการเรียนรู้และทักษะกระบวนการต่าง
3. ผู้เรียนได้ฝึกทักษะการสังเกตการเก็บข้อมูลการวิเคราะห์ข้อมูลการตีความและการสรุปความคิดแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ
4. ผู้เรียนได้ประเมินผลการทำงานด้วยตนเอง
5. ผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้และเผยแพร่ความรู้ได้

แนะนำการเขียนโครงการ

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนสามารถวิเคราะห์ปัญหาสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนได้
2. นักเรียนสามารถนำเสนอโครงการได้

แนะนำการเขียนโครงการ

ให้นักเรียนศึกษาข้อแนะนำและวิธีในการเขียนโครงการนำความรู้ที่ได้ใช้ประกอบในการเขียนโครงการตามใบงานเรื่องการจัดทำโครงการ

แนวทางในการจัดทำโครงการ

1. เป็นโครงการที่สอดคล้องกับปัญหาสิ่งแวดล้อมของท้องถิ่น
2. เป็นโครงการที่ร่วมกันตัดสินใจเลือกและมีแนวทางที่สามารถปฏิบัติได้ตามศักยภาพของนักเรียน ตัวอย่างโครงการ เช่น โรงเรียนสีเขียว ขยะมีประโยชน์เป็นต้น
3. การแบ่งงานกันรับผิดชอบ ต้องคำนึงถึงความต่อเนื่องของการปฏิบัติกิจกรรมความเหมาะสมของเวลา ที่มีอยู่และการรายงานผลการดำเนินงาน
4. ต้องกำหนดเวลาและกิจกรรมที่ชัดเจน

ขอบเขตของการจัดทำโครงการ

ขอบเขตของแผนการปฏิบัติเพื่อจัดการระดับคุณภาพสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนและชุมชน จะครอบคลุมเนื้อหาสาระสิ่งแวดล้อมที่มีความเป็นไปได้ในเชิงปฏิบัติดังต่อไปนี้

- เรื่องที่ 1 โครงการเกี่ยวกับเผยแพร่ความรู้สู่ชุมชน
- เรื่องที่ 2 โครงการเกี่ยวกับคุณค่าของเหลือที่ใช้
- เรื่องที่ 3 โครงการเกี่ยวกับการพัฒนาสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน
- เรื่องที่ 4 โครงการเกี่ยวกับการร่วมพัฒนาชุมชนท้องถิ่น
- เรื่องที่ 5 โครงการเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่นกับการรักษาสิ่งแวดล้อม

แนะนำการเขียนโครงการ

หลักการและเหตุผล

เป็นการบรรยายถึงสภาพปัญหาสิ่งแวดล้อม โดยระบุปัญหาและสาเหตุของปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เผชิญอยู่อาจแสดงข้อมูลเป็นตัวเลขประกอบการบรรยายสภาพปัญหา รวมทั้งแนวโน้มของผลกระทบว่าจะมีความรุนแรงในระดับใดหากมิได้รับการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น

วัตถุประสงค์

กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของแผนปฏิบัติการต่าง ๆ ในการพัฒนาคุณภาพสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนและชุมชนของแต่ละโครงการ

ประเด็นปัญหา

ระบุประเด็นปัญหาที่นักเรียนตัดสินใจทำโครงการ

เป้าหมายของแผนการปฏิบัติงาน

ให้กำหนดเป้าหมายของการดำเนินการจัดทำแผนปฏิบัติการว่าจะสามารถดำเนินการพัฒนาคุณภาพสิ่งแวดล้อมได้ในจำนวน ปริมาณหรือพื้นที่เท่าใด

UTQ online e-Training Course
ใบความรู้ที่ 4
เรื่อง “ตัวอย่างการเขียนแผนจัดการเรียนรู้”

แผนการจัดการเรียนรู้ ตามแนวทางการจัดการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้
กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม หน่วยการเรียนรู้ที่ 3
เรื่อง สิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน ช่วงชั้นที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เวลา 4 ชั่วโมง

สาระสำคัญ

ปัญหาสิ่งแวดล้อมเป็นปัญหาาร่วมกันของสังคม ที่ทุกคนต้องร่วมมือกันแก้ไขและป้องกัน
ปัญหา แนวทางที่ถูกต้องคือสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับความสำคัญของทรัพยากรธรรมชาติและ
สิ่งแวดล้อมมีส่วนร่วมในการเสริมสร้างคุณภาพสิ่งแวดล้อมจุดประสงค์การเรียนรู้ เพื่อให้ นักเรียน
สามารถ

1. วิเคราะห์ปัญหาสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนและชุมชนได้
2. นำเสนอโครงการแก้ไขปัญหามลพิษสิ่งแวดล้อมได้
3. ปฏิบัติกิจกรรมตามโครงการได้

เนื้อหาสาระ

1. แนวทางปฏิบัติเพื่อสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน
2. การจัดทำโครงการเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นสำรวจ

1. กระตุ้นการเรียนรู้โดยผู้สอนนำเสนอโครงการตัวอย่างเกี่ยวกับการรักษาสิ่งแวดล้อมที่มีผู้ปฏิบัติจนประสบความสำเร็จแล้วเป็นแผ่นชาร์ตแสดงขั้นตอนการดำเนินโครงการ
2. ใช้ประสบการณ์การสำรวจแหล่งเรียนรู้จากหน่วยการเรียนรู้ที่ 1 และหน่วยการเรียนรู้ที่ 2 และการสังเกตสภาพสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน

ขั้นเรียนรู้

3. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม ๆ ละ ประมาณ 10 คนร่วมกันคิดวิเคราะห์ปัญหาสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนและชุมชน ระดมพลังสมองเสนอโครงการเสริมสร้างคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่สามารถปฏิบัติได้จริงซึ่งกำหนดขอบเขตโครงการจำแนกเป็น 5 กลุ่มใหญ่ ๆ ดังนี้

กลุ่มที่ 1 โครงการเกี่ยวกับเผยแพร่ความรู้สู่ชุมชน

กลุ่มที่ 2 โครงการเกี่ยวกับคุณค่าของเหลือที่ใช้

กลุ่มที่ 3 โครงการเกี่ยวกับการพัฒนาสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน

กลุ่มที่ 4 โครงการเกี่ยวกับการร่วมพัฒนาชุมชนท้องถิ่น

กลุ่มที่ 5 โครงการเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่นกับการรักษาสิ่งแวดล้อม

การจัดกลุ่มของโครงการดังกล่าวข้างต้นจะทำให้โครงการที่อยู่ในกลุ่มเดียวกันมีการประสานเชื่อมโยงสอดคล้องกัน ทำให้การปฏิบัติกิจกรรมเป็นไปอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ โดยให้นักเรียนเลือกกลุ่มปฏิบัติกิจกรรมตามความสนใจของแต่ละกลุ่ม

4. แต่ละกลุ่มนำเสนอแนวคิดของกลุ่มเพื่อให้นักเรียนในชั้นร่วมกันอภิปรายถึงความเป็นไปได้ของการปฏิบัติในแต่ละแนวทางนั้น
5. นักเรียนแต่ละกลุ่มศึกษาไปความรู้เรื่อง “แนะนำการเขียนโครงการเสริมสร้างสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืนและคุณภาพชีวิตที่ดี”
6. นักเรียนเขียนโครงการวางแผนดำเนินโครงการตามใบงานที่ 4.1 เรื่องการเขียนโครงการ
7. นักเรียนร่วมกันพิจารณาความเป็นไปได้และความเหมาะสมของโครงการที่สามารถนำไปปฏิบัติได้จริงตามเวลาที่กำหนด
8. ลงมือปฏิบัติกิจกรรมตามแผนงานที่ได้วางไว้ซึ่งนักเรียนต้องปฏิบัติกิจกรรมนอกเวลาเรียน ในคาบเรียนเป็นการสรุป นำเสนอข้อมูลและความก้าวหน้าในการปฏิบัติงานของแต่ละกลุ่มเป็นระยะ

ขั้นประเมินผล

9. ประเมินผลการปฏิบัติกิจกรรมของแต่ละกลุ่มบรรลุเป้าหมายตามวัตถุประสงค์ของโครงการที่กำหนดไว้หรือไม่อย่างไร โดยใช้แบบประเมินโครงการ
10. ให้นักเรียนเผยแพร่ผลงานของกลุ่มตนเองทั้งในครอบครัว โรงเรียนและชุมชนในลักษณะแผ่นพับ โปสเตอร์ หนังสือเล่มเล็กเขียนบทความ ฯลฯ

ขั้นประยุกต์ความรู้และเผยแพร่ผลงาน

11. ให้นักเรียนลงความเห็นว่าการใดหรือวิธีการใดที่ควรนำมาใช้เพื่อแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอยสิ่งปฏิกูล และการลดใช้พลังงาน ทั้งที่บ้าน โรงเรียนและชุมชนและถ้าไม่มีการดำเนินการแก้ไขปัญหาดังกล่าวจะเกิดอะไรขึ้นและส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของประชากร

สื่อการสอน

1. แผ่นชาร์ตแสดงขั้นตอนของการดำเนินโครงการที่ประสบความสำเร็จ
2. ใบความรู้เรื่อง แนะนำการเขียนโครงการ
3. ใบงานที่ 4.1 เรื่องการเขียนโครงการ

การวัดและประเมินผล

วิธีวัด

1. จากการประเมินโครงการ
2. จากการประเมินการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม
3. จากการประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

เครื่องมือ

1. แบบประเมินโครงการ
2. แบบประเมินการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม
3. ใบงานเรื่องการเขียนโครงการ
4. แบบประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

กิจกรรมเสนอแนะ

ให้นักเรียนจัดแสดงผลงานจากการปฏิบัติกิจกรรมตามโครงการ